

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 365/2025-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátkou JUDr. Zuzanou Kardošovou, Májová 1319, Čadca, proti rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 4C/87/2016-216 z 5. decembra 2017, rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 7Co/19/2021-1423 z 26. mája 2021 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/10/2023 z 26. augusta 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 17. februára 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti a práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 152 ods. 4 ústavy rozsudkom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4C/87/2016-216 z 5. decembra 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7Co/19/2021-1423 z 26. mája 2021 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7Cdo/10/2023 z 26. augusta 2024 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, priznať mu primerané finančné zadost'učinenie 10 000 eur a náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 4C/87/2016, ktorého predmetom je ochrana osobnosti, mal sťažovateľ postavenie žalovaného.

3. Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil sťažovateľovi povinnosť zdržať sa rozširovania nepravdivých, tam bližšie špecifikovaných informácií o žalobcovi v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka (I. výrok), žalobu v časti, ktorou sa žalobca domáhal od sťažovateľa písomného ospravedlnenia, zamietol (II. výrok) a žiadnej zo strán konania nepriznal nárok na náhradu trov konania (III. výrok). Na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že sťažovateľ v liste z 11. januára 2016, ktorý zasielal rôznym štátnym orgánom a organizáciám, okrem iného vo vzťahu k žalobcovi uviedol, že *„vyrezáva stromy v našej oplotenej záhrade aj na cudzom pozemku dotknutých susedov, ubližuje na zdraví, obmedzuje osobnú slobodu, nezákonne a bezdôvodne sa obohacuje, ohovára, vydiera a uzurpuje cudzí majetok“*, pričom týmto spôsobom došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu. Sťažovateľovi preto uložil povinnosť zdržať sa rozširovania nepravdivých informácií o žalobcovi.

4. O odvolaní žalobcu krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom (v poradí druhým, pozn.), ktorým rozsudok okresného súdu zmenil podľa § 388 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) v napadnutom zamietavom výroku tak, že sťažovateľovi uložil povinnosť zaslať žalobcovi list obsahujúci písomné ospravedlnenie.

5. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodil z § 420 písm. f) CSP.

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP. K námietke sťažovateľa, že odvolací súd nevyhovel návrhu jeho právneho zástupcu na odročenie pojednávania, najvyšší súd uviedol, že postup krajského súdu neodporoval § 183 CSP, keďže sťažovateľovi bolo predvolanie na pojednávanie (nariadené na 26. máj 2021) doručené 24. apríla 2021, teda v dostatočnom časovom predstihu, aby sa sťažovateľ mohol na pojednávanie pripraviť, prípadne si zabezpečiť právne zastupovanie. Procesné práva sťažovateľa tak neboli v posudzovanej veci porušené. Podotkol, že právny zástupca sťažovateľa sa predmetného pojednávania na odvolacom súde zúčastnil. Nepovažoval za opodstatnenú ani námietku sťažovateľa, podľa ktorej sa odvolací súd nevysporiadal s jeho rozsiahlymi podaniami predloženými v rámci odvolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti po opise podstaty sporu vo vzťahu k napadnutým rozhodnutiam namieta, že ešte pred uskutočnením pojednávania na okresnom súde v jeho právnej veci vo svojich písomných podaniach označoval dôkazy na podporu svojich tvrdení, čím si splnil povinnosti mu uložené v čl. 8 CSP a v § 150 ods. 1 CSP. Sťažovateľ označil predovšetkým celý zoznam trestných spisov, ktorými chcel svoje tvrdenia a ich pravdivosť preukázať. Prvoinštančný súd však nielenže nepripojil označené vyšetrovacie spisy a neoboznámil sa s listinnými dôkazmi, ale týmito návrhmi sťažovateľa na vykonanie dokazovania sa ani nezaoberal a nevykonával ani dokazovanie navrhnuté sťažovateľom priamo na pojednávaní, a preto sťažovateľ bez vlastnej viny nevedel predložiť dôkazy. Prvoinštančný súd v rozpore s § 153 ods. 2 CSP neprimerane prísne aplikoval sudcovskú koncentráciu konania, hoci návrhy sťažovateľa na vykonanie dokazovania považované za prostriedky procesnej obrany boli predložené riadne a včas, a preto bol súd povinný ich vykonať. Prvoinštančný súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s návrhmi na vykonanie

dokazovania v rozpore s § 220 ods. 2 CSP nevysporiadal a rovnako tak ani riadne neodôvodnil, prečo sťažovateľom navrhnutý rozsah dokazovania neuskutočnil. Ďalej tiež mimoriadne prísne limitoval rozsah procesných oprávnení sťažovateľa, keď na jeho strane umožnil dokazovanie len prostredníctvom jediného výsluchu svedka, čím oslabil kontradiktórnosť civilného sporového konania. Uvedený postup okresného súdu spôsobil porušenie práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces.

8. Ak mal prvoinštančný súd pochybnosť o schopnosti sťažovateľa uskutočňovať vlastný vplyv na priebeh sporového konania, mal zvážiť odročenie pojednávania na účely realizácie/produkovania ďalších skutkových tvrdení alebo návrhov na vykonanie dokazovania. Rovnako si mal prvoinštančný súd s odkazom na § 160 ods. 2 CSP splniť poučovaciu povinnosť o možnosti zvoliť si advokáta. Bez ďalšieho dokazovania sa stotožnil s tvrdeniami žalobcu iba na podklade jeho výpovede na pojednávaní konanom 5. decembra 2017, ktorej uveril a prijal ju za preukázanú. Podľa názoru sťažovateľa formalistický prístup prvoinštančného súdu nie je nachádzaním dobrého a spravodlivého, ale je len bezbrehou čisto formálnou aplikáciou ustanovení Civilného sporového poriadku.

9. Vo vzťahu k odvolaciemu rozsudku sťažovateľ formuluje námietku porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, keďže odvolací súd nevyhovel jeho návrhu na odročenie pojednávania, pričom dôvodom na odročenie pojednávania bolo nedodržanie lehoty na prípravu pojednávania v zmysle § 178 CSP pre jeho novozvoleného právneho zástupcu, ktorý prevzal právne zastúpenie sťažovateľa 21. mája 2021. Je presvedčený, že mu nemôže byť ako strane sporu na škodu skutočnosť, že napriek skoršej vedomosti o nariadení termínu pojednávania si nebol schopný zabezpečiť právneho zástupcu vzhľadom na špecifickú povahu sporu, a to tak, aby lehota pre prípravu na pojednávanie bola riadne zachovaná (najmenej 5 dní). K návrhu na odročenie pojednávania z 21. mája 2021 sa navyše odvolací súd vyjadril až po uskutočnení samotného pojednávania podaním z 8. júna 2021, v ktorom bez akéhokoľvek odôvodnenia návrhu nevyhovel. Odvolaciemu súdu ďalej vytýka, že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nijako nerefletoval na návrhy sťažovateľa na vykonanie dokazovania. Napadnutý rozsudok označuje za nepresvedčivý a popierajúci základné princípy spravodlivého procesu.

10. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sťažovateľ považuje za svojvoľné a neudržateľné, keďže najvyšší súd sa riadne nevysporiadal s jeho dovolacou námietkou týkajúcou sa novôt v odvolacom konaní. Napadnuté uznesenie je podľa jeho názoru iba formálne, neposkytujúce dostatočné dôvody. Sťažovateľ je presvedčený, že najvyšší súd pochybil, keď jeho dovolanie odmietol ako neprípustné, hoci bola riadne preukázaná existencia vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), porušenie práva na rovnosť účastníkov v konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy), ako aj porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie vecí v jeho prítomnosti, práva na verejné prerokovanie vecí a práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom (čl. 48 ods. 2 ústavy) rozsudkom okresného súdu, rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu.

Sťažovateľ tiež namieta porušenie práva na výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov v súlade s ústavou garantovaného čl. 152 ods. 4 ústavy.

III.1. K napadnutému rozsudku okresného súdu:

12. Pokiaľ ide o namietané porušenie označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu, ústavný súd z vlastnej rozhodovacej činnosti zistil, že uznesením sp. zn. IV. ÚS 312/2021 zo 7. júna 2021 už rozhodoval o ústavnej sťažnosti sťažovateľa nasmerovanej proti rozsudku okresného súdu, ktorou sa domáhal vyslovenia porušenia totožných práv. V tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

14. Prekážka už rozhodnutej veci (*res iudicata*) bráni tomu, aby sa ústavný súd opakovane zaoberal a rozhodoval o totožných návrhoch doručených ústavnému súdu. Totožnosť veci je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou účastníkov konania. O túto prekážku nejde, ak chýba čo len jeden z uvedených znakov totožnosti veci.

15. Sťažovateľ v teraz posudzovanej ústavnej sťažnosti pritom predostiera vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu úplne identickú argumentáciu ako vo svojej prechádzajúcej ústavnej sťažnosti. Vzhľadom na to, že ústavná sťažnosť sa v tejto časti týka veci, o ktorej už ústavný súd rozhodol, bolo potrebné ju odmietnuť ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K napadnutému rozsudku krajského súdu:

16. V súvislosti s porušením označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity, podľa ktorého ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07, IV. ÚS 8/2022).

17. Z ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením. V sťažnostnej argumentácii (významne sa prekrývajúcej s tou, ktorú sťažovateľ uplatnil v podanom dovolaní) ústavný súd vo vzťahu k rozsudku odvolacieho súdu identifikoval námietku nevyhovenia jeho návrhu na odročenie pojednávania a nevysporiadanie sa s jeho podaniami predloženými v rámci odvolacieho konania a návrhmi na vykonanie dokazovania. Identické námietky pritom sťažovateľ uplatnil aj v podanom dovolaní, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP. Keďže v rámci uplatnenej dovolacej právomoci sa najvyšší súd sťažovateľom uplatnenými dovolaciami námietkami (totožnými s tými, ktoré predostiera v ústavnej sťažnosti) zaoberal, je vylúčená právomoc ústavného

súdu vo vzťahu k tej časti ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu (obdobne IV. ÚS 468/2018, IV. ÚS 245/2022). Iné námietky neuplatniteľné v mimoriadnom opravnom prostriedku sťažovateľ v ústavnej sťažnosti neidentifikoval, resp. nemožnosť obrátiť sa s takýmto druhom námietky na dovolací súd ani netvrdil (pozri napr. IV. ÚS 398/2022, IV. ÚS 404/2022).

11. Uplatňujúc princíp subsidiarity, ústavný súd odmietol túto časť ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti napadnutému rozsudku krajského súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.3. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu:

12. Sťažovateľ tvrdí porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo jeho dovolanie odmietnuté ako neprípustné. Najvyšší súd podľa názoru sťažovateľa nesprávne posúdil ním uvádzané dovolacie námietky, keď konštatoval, že sťažovateľove tvrdenia nie sú spôsobilé založiť prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, a jeho dovolanie odmietol bez toho, aby sa ním meritórne zaoberal.

13. Ústavný súd síce stabilne judikuje, že plne rešpektuje rozhodovací priestor najvyššieho súdu vrátane jeho kompetencie ústavne konformným spôsobom vymedziť si prípustnosť a spôsob rozhodovania o dovolaní (II. ÚS 398/08, I. ÚS 18/2020), no len pokiaľ neprekročí ústavné štandardy (I. ÚS 17/01). Konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch nie je vyňaté z rámca ústavnoprávných princípov, preto ústavný súd musí dbať na to, aby boli dodržané záruky spravodlivého procesu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby interpretácia prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov nebola svojvoľná ani formalistická a aby bola čo najústálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010).

14. Ústavný súd sa preto s prihliadnutím na svoje postavenie ochrancu ústavnosti zameral pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti na posúdenie, či rozhodnutie o dovolaní sťažovateľa zo strany najvyššieho súdu nevybočilo z mantinelov ústavne konformného posúdenia jeho vlastnej právomoci.

15. Po dôkladnom preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia však pochybenie ústavnoprávnej intenzity v posudzovanom prípade ústavný súd neidentifikoval.

16. Z dôvodov napadnutého uznesenia sa ústavný súd presvedčil, že dovolací súd reagoval v potrebnom rozsahu na všetky podstatné dovolacie námietky sťažovateľa, ktorými odôvodňoval existenciu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Vyjadril sa k tvrdenému porušeniu práva na spravodlivý proces, ktoré podľa sťažovateľa spočívalo v nevyhovení jeho návrhu na odročenie pojednávania a taktiež v nevykonaní ním navrhnutých dôkazov, ktoré podľa jeho názoru predstavovali novoty v odvolacom konaní v zmysle § 366 CSP. V tejto súvislosti dovolací súd zrozumiteľne a dostatočne vysvetlil, že postup odvolacieho súdu, ktorý neodročil nariadené pojednávanie v súlade s návrhom sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu, neodporoval § 183 CSP, keďže sťažovateľ bol riadne predvolaný na pojednávanie 24. apríla 2021, teda s dostatočným časovým predstihom, aby si zabezpečil právne zastupovanie. Za dôležitý dôvod na odročenie pojednávania totiž podľa najvyššieho súdu nemožno považovať, ak strana sporu udelí v období

menej ako päť dní pre nariadeným termínom pojednávania splnomocnenie na zastupovanie v konaní inému advokátovi (bod 11 napadnutého uznesenia). Uvedený záver plne korešponduje so stabilnou judikatúrou najvyššieho súdu, podľa ktorej ak účastník konania nepreukáže existenciu objektívnych skutočností brániacich mu zvoliť si advokáta v primeranej lehote po riadnom doručení predvolania na pojednávanie, nie je možné akceptovať udelenie plnej moci advokátovi v krátkom čase pred termínom pojednávania, prípadne v deň pojednávania ako dôležitý dôvod na odročenie pojednávania (pozri napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Obdo/19/2014). Vo vzťahu k ďalšej dovolacej námietke sťažovateľa týkajúcej sa nevysporiadania sa s jeho podaniami v rámci odvolacieho konania najvyšší súd akcentoval dostatočné a náležité odôvodnenie odvolacieho rozsudku zodpovedajúce kritériám vyplývajúcim z § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP. Konštatoval, že sťažovateľ pritom žiadnym spôsobom nešpecifikoval, akými podstatnými argumentmi, resp. námietkami sa odvolací súd nezaoberal. Podania sťažovateľa s ohľadom na absentujúcu argumentáciu nemali podľa odvolacieho súdu ani charakter novoty v odvolacom konaní v zmysle § 366 CSP. Zdôraznil, že odvolací súd bol viazaný jeho právnym názorom vysloveným v zrušujúcom rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/43/2019 z 25. novembra 2020 a v zmysle neho aj postupoval a odstránil všetky najvyšším súdom vytýkané nedostatky (body 12 až 19 napadnutého uznesenia).

17. Ústavný súd preto dospel k záveru, že najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s uplatnenou dovolacou argumentáciou sťažovateľa a jeho rozhodnutie nie je možné hodnotiť ako svojvoľné a neudržateľné, tak ako to tvrdí sťažovateľ v ústavnej sťažnosti.

18. Ústavný súd v namietanom uznesení nezistil ani taký výklad zákonných predpisov rozhodných pre vec samotnú, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné so základným právom na rovnosť strán. Zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje súd. Najvyšší súd svojím postupom neuprel sťažovateľovi žiadne právo a nijako ho neznevýhodnil. To, že rozhodnutie spravidla vyznieva v neprospech jednej zo strán, nemôže byť zásahom do rovnosti strán, ale je prirodzeným výsledkom sporového konania.

19. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy, ústavný súd poukazuje na to, že podstata tohto článku ústavy spočíva v zakotvení práva osoby (fyzickej alebo právnickej) obrátiť sa na všeobecný súd, aby preskúmal zákonnosť rozhodnutia orgánu verejnej správy v prípade, ak sa táto osoba považuje za ukrátenú na svojich právach rozhodnutím takého orgánu. Je teda už na prvý pohľad zrejmé, že v danej veci chýba akákoľvek príčinná súvislosť medzi označeným základným právom sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a ním napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov, ktoré nerozhodovali o zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy.

20. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd uzatvára, že nevidí relevantný dôvod na svoj kasačný zásah do napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, keďže medzi ním a obsahom označených základných práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa preto odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

21. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu